

Vlaanderen
is materiaalbewust

a

VOORZICHTIG
BEVAT
ASBEST
Het inademen van
asbeststof
is schadelijk voor
de gezondheid.
Houdt u aan de
veiligheids-
voorschriften.

asbest veilig Vlaanderen 2040

Doorstartfase 2015-2018

Commissie Leefmilieu maart 2017

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

Asbestafbouwplan – doorkijk 2017-2018

- 1. Beslissing VR 24 okt 2014 – aanleiding, noodzaak*
- 2. Doorkijk asbestafbouwplan*
- 3. Doorkijk asbestafbouwplan – een investering die loont*
- 4. Doorkijk asbestafbouwplan – aansturende regelgeving*
- 5. Doorkijk asbestafbouwplan – ondersteunend, flankerend beleid*
- 6. Doorkijk asbestafbouwplan – inzichten/aandachtspunten*
- 7. Vragen - debat*

1. Beslissing VR 24 okt 2014

- ▶ **Noodzaak tot versnelde afbouw asbesthoudende materialen in en rondom gebouwen – mijlpaal 2040**
- ▶ **Prioritering asbesthoudende materiaalstromen**
- ▶ **Prioritering gebouwen – kwetsbare doelgroepen**
- ▶ **Opdracht aan OVAM via ‘doorstartfase’ naar finaal beleidsplan 2018**

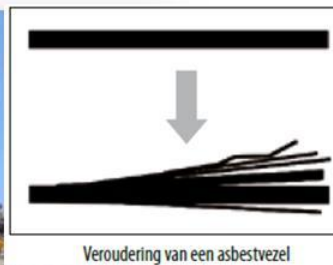
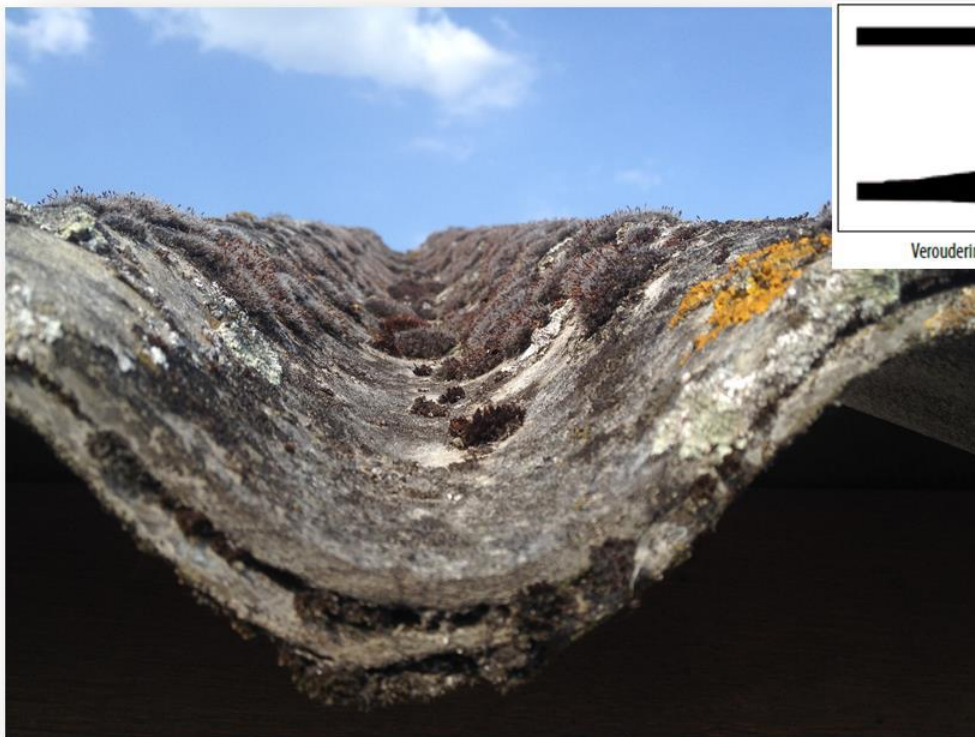
1. Beslissing VR 24 okt 2014

► Aanpak doorstartfase 2015-2018:

- vervolgstudies: risico's, inventarisatie, kosteninschattingen, ...
- voorbereiding regelgeving
- proefprojecten:
 - × doelgroep- en/of materiaalgericht
 - × met lokale partners
 - × haalbaarheid opschaling – OVAM portfolio
- bilateraal overleg: sectoraal, doelgroep, beleidsinstanties
 - × behoeften, knelpunten
 - × afstemming en draagvlak (regelgeving, ...)
 - × instrumenten ondersteunend, flankerend beleid
- *BESLISSING VR ASBESTAFBOUWPLAN IN 2018*

1. Beslissing VR – Asbestveilig Vlaanderen 2040

Aanleiding - noodzaak?!

1. Beslissing VR – Asbestveilig Vlaanderen 2040

Aanleiding - noodzaak?!

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

1. Beslissing VR – Asbestveilig Vlaanderen 2040

Aanleiding - noodzaak?!

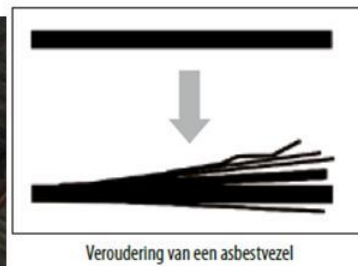
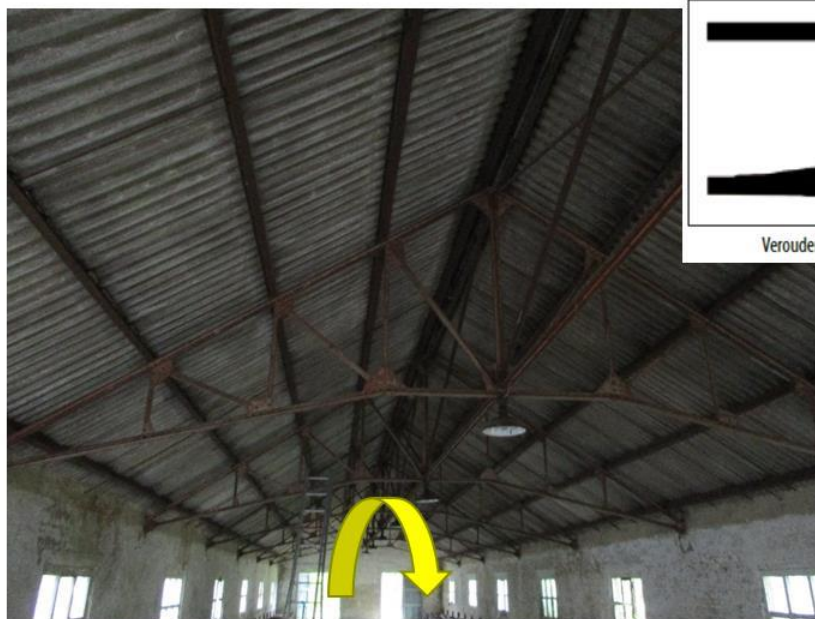

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

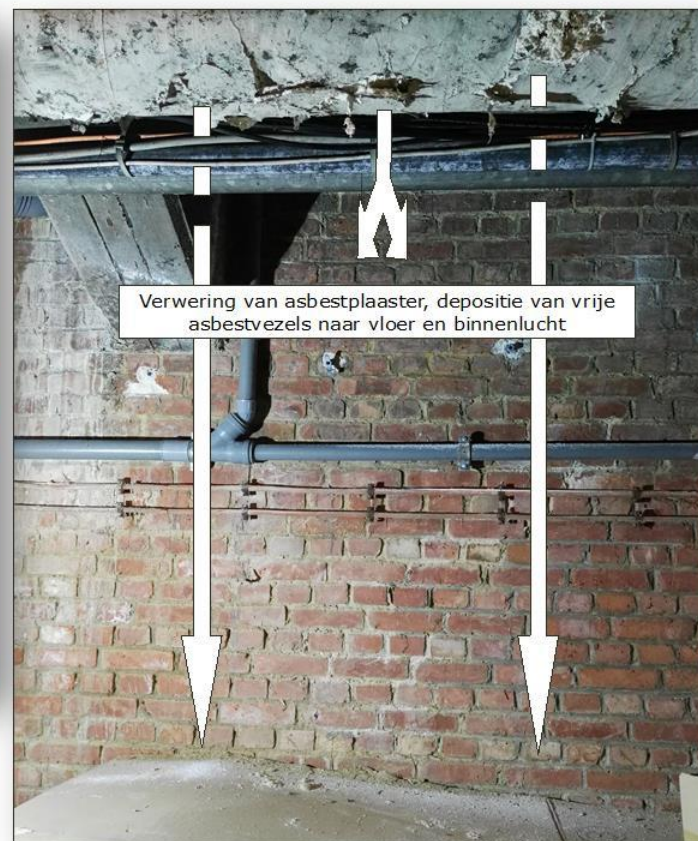
1. Beslissing VR – Asbestveilig Vlaanderen 2040

Aanleiding - noodzaak?!

1. Beslissing VR – Asbestveilig Vlaanderen 2040

Aanleiding - noodzaak?!

1. Beslissing VR – Asbestveilig Vlaanderen 2040

Aanleiding - noodzaak?!

1. Beslissing VR – Asbestveilig Vlaanderen 2040

Aanleiding – noodzaak: samenvatting

► huidige perceptie = vals gevoel van veiligheid

- “geen problemen meer sinds verbod KB 1998-2001-2005”
- “hechtgebonden asbest enkel gevaarlijk bij beschadigen (breken, schuren, slijpen, ...)”
- “asbestslachtoffers/risicogroepen = voormalige arbeiders in asbestverwerkende bedrijven en bouw”

>< inzichten OVAM doorstartfase:

- situaties in en rondom gebouwen niet asbestveilig
- vervuiling van leefmilieu
- risico's voor iedereen bij wonen, werken, recreatie
- onjuiste risicobeoordeling door werkgevers volgens federale wetgeving

1. Beslissing VR – Asbestveilig Vlaanderen 2040

Aanleiding – noodzaak: samenvatting

- ▶ **Internationale signalen bijstelling gezondheidsrisico's asbest:**
 - Nederland: verlaging grenswaarde blootstelling werknemers met 5-voud
 - Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) en Comité van de Regio's (CoR) :
 - × nieuwe risicogroepen: doe-het-zelvers, leerkrachten, schoolkinderen, ...
 - × aantal geschatte asbestdoden tot 47.000 per jaar
 - = 50% > huidige inschattingen
 - = 2X aantal dodelijke verkeersslachtoffers

1. Beslissing VR – Asbestveilig Vlaanderen 2040

Benchmarking

► **Nederland**

- asbestdakenverbod 2024 (1994 + 30jaar levensduur vezelcement)
- asbestinventaris bij verbouwing/sloop

► **UK**

- all-party Parliamentary Group on Occupational Health and Safety:
 - × scholen – publieke gebouwen asbestvrij 2028, alles 2035

► **Frankrijk**

- asbestinventaris bij verkoop

► **Italië**

- asbestinventaris bij verkoop + maatregelen bij risico

► **Europa**

- resolutie 2013: afbouwplan elke lidstaat + publieke gebouwen asbestvrij 2028

► **Brussels gewest**

- voorbereiding asbestafbouwplan gestart in 2015

2. Doorkijk asbestafbouwplan

- ▶ **Vlaanderen asbestveilig 2040: een investering die loont**
 - economisch, leefmilieu en gezondheid: batig
 - gebouweigenaar, overheden – maatschappij: batig
- ▶ **Twee sporenaanpak**
 - aansturende regelgeving Materialendecreet - VLAREMA
 - flankerend ondersteund beleid

3. Doorkijk asbestafbouwplan een investering die loont

► **economisch, leefmilieu en gezondheid: batig**

- economisch: impuls bouw-, afval- en milieusector - werkgelegenheid, innovatie, export innovatie-expertise
- leefmilieu: klimaat (trigger energierenovatie), omgevingslucht, (water)bodem, circuit regenwater (opslag, infiltratie, afvoer)
- gezondheid: daling asbestslachtoffers vanaf 2060-70?, gezondheidsimpact familie, ongerustheid ook fysieke klachten

► **gebouweigenaar, overheden – maatschappij: batig**

- gebouweigenaar: vermeden kosten oplopende verwijderingskost, verzekering, milieuheffing - “vervuiler betaalt”, milieusaneringskosten
- overheden-maatschappij: interventies, (pre)financiering saneringen calamiteiten – incidenten, handhaving

4. Doorkijk asbestafbouwplan aansturende regelgeving

► Voorwerp = risicoconstructie en –installatie

- = tot en met bouwjaar asbest toegelaten (KB 1998-2001-2005)
- uitsluiting grond, grondwater, ondergrondse nutsinfrastructuur

► Asbestveilig

- normaal gebruik gebouw geen blootstellingsrisico's meer
- eenvoudig bereikbare, risicovolle asbesttoepassingen verwijderd
- niet eenvoudig bereikbaar, niet risicovol:
 - × verwijdering bij werken (renovatie, sloop, herstellingen, onderhoud)
 - × beheersing risico's tot verwijdering

4. Doorkijk asbestafbouwplan aansturende regelgeving

► ontwerp mijlpaal 2032-2034:

- asbestdaken, -gevels, kanalen
- eenvoudig bereikbare niet-hechtgebonden
- < 1980 tegen 2032
- > 1980 tegen 2034

► ontwerp mijlpaal 2040:

- alle andere asbesthoudende materialen indien:
 - × eenvoudig bereikbaar
 - × blootstellingsrisico

4. Doorkijk asbestafbouwplan aansturende regelgeving

► **piste inventarisatieplicht:**

→ **asbestinventarisatetest**

- × deel risico-constructies (voorwaarden)
- × verkoop/verhuur/onderdeel sloopinventaris
- × tegen mijlpaal 2030 (< 1980) - 2032 (> 1980)
- × residentieel: complementair traject woningpas

→ **rapportageplicht**

- × piste openbare civieltechnische infrastructuur

→ **voorwaarden:**

- × mbt aanleiding inventarisatieplicht
- × mbt omvang inspectiegebied

4. Doorkijk asbestafbouwplan aansturende regelgeving

► noodzaak inventarisatieplicht - asbestinventarisatetest

1. inventarisatie – centrale databank met gegevens per locatie:
 - × ≈ grondeninformatieregister, Energieprestatiedatabank, leegstandregister
 - × beleidsbijsturing, monitoring, handhaving
 - × ontsluiting naar toezichthouders milieuhandhaving, wooninspectie, hulpdiensten, sloopbeheerorganisaties
2. beperkte meerkost of slechts vervroegde kost: KB 16 maart 2006
3. preventie en sensibilisering naar gebouweigenaars- en gebruikers
4. rechtszekerheid en bescherming (ver)koper/(ver)huurder
5. zelfsturend markteffect
6. selectieve sloop – vermijden lekstromen

4. Doorkijk asbestafbouwplan aansturende regelgeving

► werking asbestinventarisatetest

→ gecertificeerd asbestdeskundige – erkende certificatie-instellingen

× kwaliteitsborgingsysteem erkenning + audit

→ uniform standaard inspectieprotocol

► federale asbestinventaris werkgevers?

→ registratie door intern preventieadviseur

→ audit door certificatie-instellingen want

× geen erkenning

× zelden controle op aanwezigheid, kwaliteit door FOD WASO

× vaststellingen OVAM: ontbreekt of kwaliteit onvoldoende

4. Doorkijk asbestafbouwplan aansturende regelgeving

► piste handhaving mijlpalen:

- = milieumisdrijven: lokaal toezichthouder lokale besturen
- ontsluiting centrale databank asbestinventarissen naar lokale besturen
- geïntegreerde omgevingsdienst:
 - × lokale toezichthouders milieu
 - × toezicht stedenbouw: sloopinventaris bij omgevingsvergunning
 - × toezicht woonkwaliteit: wooninspectie – verhuur
- inspiratie grond- en pandenbeleid:
 - × autofinanciering handhaving via heffingen
- kosten voor lokale besturen < = baten

5. Doorkijk asbestafbouwplan flankerend, ondersteunend beleid

milieuwetgeving

maar:

≠ milieusanering

= gebouwrenovatie

duurzame gebouwrenovatie =
energiezuinig + asbest veilig = gezonde woning

Ontmantelingsfase
noodzaak –opportunity
asbestverwijdering

10-20% renovatiekosten

asbestafbouwbeleid
meerkost asbest

Heraanlegfase
noodzaak E&K-peil + nieuw
materiaal

80-90% renovatiekosten

(energie) renovatiebeleid
afstemming – verbreding bestaande
beleidsinstrumenten wonen &
energie

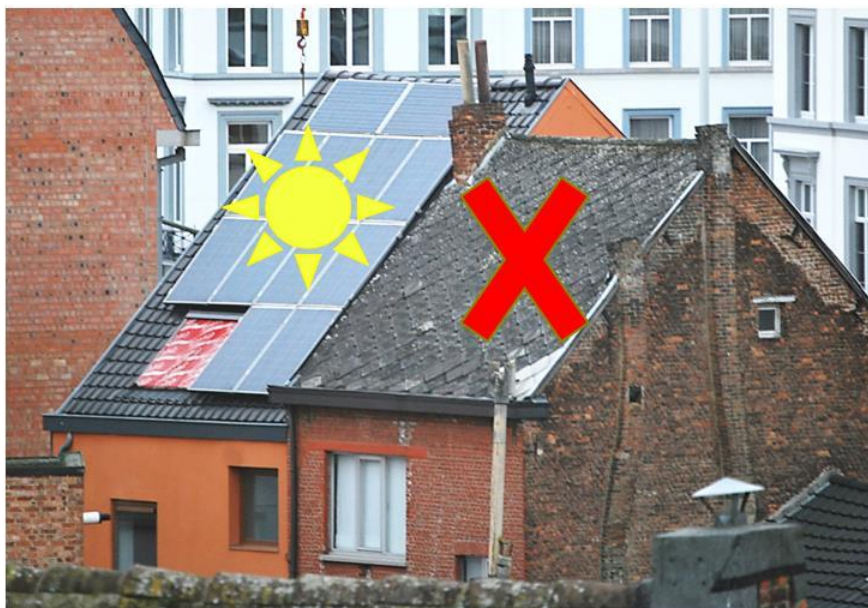
energieovernamepact
transitietrajecten
wonen & energie

5. Doorkijk asbestafbouwplan flankerend, ondersteunend beleid

► Conceptnota Renovatiepact 17/07/2015:

- “geïntegreerde duurzame gebouwenrenovatie asbestverwijdering + energieprestatie”
- “maximaal aansluiten maatregelen Klimaatbeleidsplan, transitie duurzaam wonen en bouwen 2030-2050”

5. Doorkijk asbestafbouwplan flankerend, ondersteunend beleid

RENOVATIEPACT – klimaatdoelstellingen – transitietrajecten	ASBESTAFBOUWBELEID
- renovatiegraad van 0,7%/jaar ↑ - klimaatdoelstellingen 2030-2050 - Vlaanderen 2050	• doelstelling 2040 = renovatiegraad x 3-4 • zelfde oude gebouwen (tem bouwjaar 2000) • asbestveilig Vlaanderen 2040
- BENoveren 2050 - isolatie buitenschil	• tot 70-90% van te BENoveren woningen asbest • circa 90% asbestpassief (ton) = buitenschil • asbestdaken = verbod zonnepanelen, drempel dakisolatie
- vernieuwing stookinstallatie - groene energieopwekking	• prioritaire focus = asbesthoudende leidingisolatie (stookinstallatie)
- lock-in risico's - asbestbesmetting gebouw	

5. Doorkijk asbestafbouwplan flankerend, ondersteunend beleid

► proefprojecten doorstartfase

→ opschaalbaarheid Vlaanderen – OVAM portfolio?

→ principes:

- × schaalvergroting, ontzorging, kwaliteitsborging
- × lokale partner sector, lokaal bestuur, intercommunale
- × vaak geïntegreerd aanpak asbestverwijdering – energierenovatie
- × cofinanciering meerkost asbest
- × doelgroep- en materiaalgericht

→ meerkost asbest?:

- × hechtgebonden: transport en verwerking (2-15%) renovatiekost
- × losgebonden asbest: hoge asbestkost!

6. Doorkijk asbestafbouwplan inzichten/aandachtspunten

► proefprojecten:

1. ook indien geen opschaalpotentieel, waardevolle info
2. grote interesse eigenaars, weinig interesse dakaannemers
 - × “drempelvrees” toezicht correct werken met asbest
 - × te weinig controle en pakkans voor gelijk speelveld dakaannemers
 - × vol orderboekje – aflopende premies
3. te grote eisen maatwerk heraanleg dak en gevel
 - × eisen bewoners niet te vatten in uniform aanbod samenkoop
 - × uniforme straten, wijken meer potentieel samenkoop
4. (bij)gebouwen – golfplaten wel potentieel samenkoop

6. Doorkijk asbestafbouwplan inzichten/aandachtspunten

► proefprojecten:

5. golfplaten: zelf ontmantelen + ophaling aan huis (variant “grofhuiskuilophaling”)
6. ouderen: behoefte ontzorging ganse traject
7. asbesthoudende plaasterleidingsisolatie
 - × grootste risico-situaties – hoge urgentie
 - × intrinsiek marktfalen: te hoge kosten, geen offertes van erkende asbestverwijderaars
 - × gebouwbesmettingen door verwerking en onzorgvuldige ingrepen loodgieters
 - × grote interesse proefproject: noodzaak vergaande ontzorging en cofinanciering
 - × trigger energiezuinige stookinstallatie

6. Doorkijk asbestafbouwplan voorlopige inzichten/aandachtspunten

► Doorstartfase:

1. geïntegreerd beleid gebouw(energie)renovatie cruciaal
2. noodzaak generieke ondersteuning: verbreding woonfiscaliteit en pre- en cofinanciering
3. spelbreker asbest bij energierenovatie:
 - × niet-gedetectedeerde gebouwbesmetting door onzorgvuldig handelen
 - × aanwezigheid drempel (kostperceptie) om te ren-/BENoveren
4. vergaande inspanningen nodig arbeidsinspectie – FOD WASO
 - × meer controles, meer pakkans, ook voor “eenvoudige handelingen”
 - × actualiseren beleid situatie 2006 naar anno 2017

6. Doorkijk asbestafbouwplan voorlopige inzichten/aandachtspunten

► Doorstartfase:

5. knelpunt markt private verhuur:

- × diverse beleidsdoelstellingen gezondheid, energie, asbest, ...
- × onvoldoende ondersteuning – cofinanciering
- × profiel verhuurder 50-60plusser: verkopen ipv nieuwe investeringen

6. analyse marktcapaciteit:

- × stortcapaciteit asbest: voldoende vergunbare capaciteit
 - traject innovatieve asbestverwerking tot nieuwe grondstof
- × aannemers: voldoende aannemers “eenvoudige handelingen”
 - losgebonden, sterk beschadigd: erkend asbestverwijderaar
- × asbestdeskundigen inventarisatie: voldoende opstartcapaciteit
 - certificeren beschikbare pool expertise= bestaande asbestdeskundigen, veiligheidscoördinatoren, preventie-adviseurs, ...
 - opleiding/ certificering bijkomende professionelen

7. Vragen - debat

